अमृतं तु विद्या

Rewritten 1983

Vidya

STUDENT NOTE BOOK
from the makers of
Lekhak

Rs.5.00

NAME सत्यनारायण शास्त्री
CLASS
SUBJECT
SCHOOL

192 Pages

Marketed by: MSIL Mysore Sales International Limited

ಪ್ರೊ ವೆಂ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಸಂಭಾಷಣಾ ಸಂಸ್ಕೃತ ~~[illegible]~~ ಶಿಕ್ಷಣೇ

ಪಾಠಬಂಧ: (ಎಸ್ರ ಶೇಣಿ)

After 1983 Rewritten

९

ॐ

Let us talk in the oldest
language of this planet.

प्रथमदिनम्

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ.

शिक्षकस्य सिद्धता

गीतपत्राणां वितरणं
ऐक्यमन्त्रस्य च वितरणम्।
गीतम् - पठत संस्कृतम् ---।

ಪಾಠೋಪ- ಕರಣಗಳು

① दण्डः दन्तकूर्चः स्यूतः चषकः
करदीपः आसन्दः चाकलेहः

② लेखनी घटी स्थालिका दिनपत्रिका
अंकनी

③ पुस्तकम् चित्रम् जलम्
फेनकम् दन्तफेनकम् युतकम्
कोष्ठकम्

ಅಭಿನಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶನ.

मम भवतः। भवत्याः किम्
ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಹೇಳುವಾಗ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು
ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಕೈ ತೋರಿಸುವಿಕೆ

प्रथमं दिनम्

<u>ಸಾರ ಬಿಂದು</u>

ತಾತ್ಪರ್ಯ — ಪರಿಚಯ.
ಗೀತ ಗಾಯನ.
ಸಾರ ಬಿಂದು — ಸರ್ವನಾಮ ಗಳು
ನಾಮ ಪದ ಗಳು

ಇವುಗಳ ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ ರೂಪಗಳು
ಮತ್ತು ಷಷ್ಠೀ ವಿಭಕ್ತಿ ರೂಪಗಳು

मम नाम शास्त्री (೨ ಬಾರಿ)

ಲಕನನ್ನು ಕುರಿತು भवतः नाम किम् ?

ಲಕಿಯನ್ನು ಕುರಿತು भवत्याः नाम किम् ?

ಅವರು ಪೂರ್ಣ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ
ಶಿಕ್ಷಕನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಆ ಉತ್ತರ ಗಳನ್ನು
ಪುನರುಚ್ಚರಿಸುವನು.

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ.

ಮೊದಲು ಐವರು ಬಾಲಕರನ್ನು ಬಳಿಕ
ಐವರು ಬಾಲಿಕೆಯರನ್ನು (at random)
ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯಬೇಕು
ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಓವರು नाम: नाम नामं
ಉತ್ತರಿಸಿ ತಪ್ಪು ಹೇಳಿದಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಬೇಕು.

ಈಗ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕನನ್ನು ಬಳಿಕ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಿಕೆಯನ್ನು
ಕೇಳಿ भवतः ನಾಮ भवत्याः ಪ್ರಯೋಗ
ಹೇಗೆ ಎಂತ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು.
ಇಬ್ಬರು ಬಾಲಕರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿರೆನ್ನುವುದು
ಇಬ್ಬರು ಬಾಲಿಕೆಯರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿರಿ ಎನ್ನುವುದು
ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕ, ಒಬ್ಬ ಬಾಲಿಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ
ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯಿರಿ ಎನ್ನುವುದು

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಹೇಳುವಾಗಲೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ
ಹೇಳಲಿ.

ಸಮೂಹದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಮಗ್ಗುಲವರು
ಅವರ ಹೆಸರು ಕೇಳುವುದು, ತಮ್ಮ ಹೆಸರು ಹೇಳುವುದು
ಈ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಡಿ ಎನ್ನುವುದು

ಪಾಠ ಒಂದು.

भवतः नाम किम् ?

मम नाम ——— ।

भवत्याः नाम किम् ?

मम नाम ——— ।

भवतः इति पुल्लिंगे । तथैव भवत्याः इति स्त्रीलिंगे भवति ।

परस्परः परिचयः द्वयोः उभयथा अपि पर्यायेण बालकस्य बालिकाया अपि नामावगमनम् ।

छात्रेषु प्रत्येकस्य , एकैकस्याः वा स्वनामसंकीर्तनम् ।

समुदाये अन्योन्यप्रश्नः उत्तरप्राप्तिः च भवति ।

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ

ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಪುರುಷನನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ
ಶಿಕ್ಷಕನು ತಿಳಿಯಿಸುತ್ತಾನೆ. (ಎರಡು ಬಾರಿ).
ಈಗ ಉಳಿದವರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ.
ಬಳಿಕ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ
ಧ್ವನಿಯ ಘಾತಕ್ಕೆ ಗಮನವಿರಲಿ.

ವಿವಿಧ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆ
ಮಹಾಪುರುಷರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು, ದೇವರುಗಳ ಪಟ
ಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆ.
गणपतिः ಮುಂತಾದೆಡೆ ವಿಸರ್ಗದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ
ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗದ ಕೊನೇ ಅಕ್ಷರದ ಉಚ್ಚಾರಕ್ಕೆ ಗಮನ.

ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಶಬ್ದಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ { ಅಃ ಇಃ ಉಃ }
ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಶಬ್ದಗಳು ಆ ಈ
ನಪುಂ. ಶಬ್ದಗಳು ಅಂ
ಎಂದು ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸುವುದು

ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನು ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನು
ನಿಲ್ಲಿಸಿ (ಅಥವಾ ಹಾಗೆ ದೂರ ಕುಳಿತ) ಅವರನ್ನು ಕುರಿತ
ಂತೆ ಬೇರೆಯವರನ್ನು — ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ — ಕೇಳಬೇಕು
ಅರ್ಥದ ಅಂತರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು
उदा:— सः
ಇತ್ಯಾದಿ

ಪಾಠ ಬಿಂದು

ನಾಮಪದ, ಸರ್ವನಾಮ - ಏಕವಚನ

सः सुरेशः ।

सः कः ?

सः कः ?

प्रश्ने उत्तरे च स्वरघातः ध्येयः ।

सः कः ? सः गान्धीजी ।

सः कः ? सः गणपतिः ।

सा का ? सा सरस्वती ।

सा का ? सा श्रीदेवी ।

तत् किम् ? तत् पुस्तकम् ।

तद् किम् ? तद् युतकम् ।

एषः माधवः । एषः कः ?

एषः माधवः - सः सुरेशः ।

एषा सरस्वती - सा उमा ।

एतत् पुस्तकम् - तत् चित्तम् ।

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ

ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿನ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಹೊರ ತೆಗೆದು ತೋರಿಸುತ್ತಾ (ಆಯಾ ಪರಿಚಿತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು) ಇವುಗಳು ಏನು ಅಂತ ಕೇಳಬೇಕು.
ಬಳಿಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು (ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ) ಶಿಕ್ಷಕನ ಮುಂದಿರಿಸಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಏನು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಿ

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಕೇಳುವುದು.
ಫಲಕದಲ್ಲಿ / Flash cards ನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಅಹಂ ------ ಎನ್ನಲಿ.

ಈಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಮೇಲಿನಂತೆ ಫಲಕದ ಹೆಸರುಗಳು/ Flash cards ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಅಹಂ ವೀಣಾ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರು ಹೇಳಿಸಬೇಕು.

ಶಿಕ್ಷಕನ ಸೂಚನೆ

'ಅಹಂ' ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಮುಂದೆ ಬಾಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಪುಲ್ಲಿಂಗ ರೂಪಗಳನ್ನು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತ ಹೋಗಲಿ.

ಪಾಠ ೨೦ ಮು

एतद् किं? तद् पुस्तकम्।
तद् 'सोप' Soap फेनकम्

एतद् किं भोः?
तत् किं भोः?

अहं शास्त्री।
भवान् कः?
सदाशिवः। बसवराजः। श्रीनिधिः

अहं रमा। भवती का?
लता। वीणा। वाणी। सुमतिः।

ಸಂಬಂಧವಾಚಕ / ವೃತ್ತಿಪರ ಶಬ್ದಗಳು
ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಪದಗಳು.
वैद्यः - वैद्या। बालकः - बालिका।
शिक्षकः - शिक्षिका। छात्रः - छात्रा।
गृहस्थः - गृहिणी। व्यवस्थापकः - .
कार्यदर्शी -

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಬ್ಬ, ಬೇರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು
ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಲಿಂಗಭೇದ ತಿಳಿಸುವ ಪದಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ
ಸ್ವರಾಘಾತ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿಸುವುದು.

सत्यवान्, भगवान् ಎಂಬಂತೆ भवान् ;
सत्यवती, भगवती ಎಂಬಂತೆ भवती
ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲಿ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ನಿರ್ದೇಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ—
ಬೆರಳು ತೋರಿಸುತ್ತಾ — अहं अहं ... ಎಂಬುದಾಗಿ,
एषः, एषः -- ಎಂಬುದಾಗಿ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಬಾರಿ
ಹೇಳಲಿ.

ಸುರೇಶ ಎಂಬ ಹುಡುಗನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆ-
ಸುರೇಶನು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ

ಬೇರೆ ಹುಡುಗನ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆ
ಆತನ ಉತ್ತರ —
ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆ —
ಅವರು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶಿಕ್ಷಕನು ಕೆಲವು ಲಘು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಾಗ
ಅವುಗಳ ಮುಂದೆ वा ? ಎಂದು ಜೋಡಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನಾ
ವಾಕ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು. ಉದಾಹರಣೆ →

ಪಾಠ ೭೨೦ ಜು.

भवान् कः ? ಉತ್ತರ

भवती का ? ಉತ್ತರ.

भवान् सुरेशः वा ?

आम् अहं - - - -

भवान् अरविन्दः वा !

न, अहं ———— ।

सः चलुवराज वा ?

आम् । न - - -

अहं मनुष्यः। अहं गृहस्थः।

अहं पापिष्ठः। सः अपराधी ।

एषा गायति । सः अमीरखान् ।

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ

'ಆಂ' 'ನ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಲೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಿಂದೆ / ಅಡ್ಡಡ್ಡ ಅಡಿಸುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಬೇಕು.
'ವಾ' ಎಂಬುದರ ಸ್ವರಾಘಾತ ಅಭ್ಯಸಿಸಬೇಕು.
ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ವಾಚು, ದಂಡ, ಸೀಮೆಸುಣ್ಣ ಇತ್ಯಾದಿ ತೋರಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದು
ಜೇಬಿನಿಂದ, ಚೀಲದಿಂದ, ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ, ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಒಳಗಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಹಾಗು ವಸ್ತುವು ಇಲ್ಲದುದನ್ನು ತೋರಿಸಿ ವಾಕ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿಸುವುದು. — ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆಯಾಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆ

ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಚಿತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆ
ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆ
ಅವುಗಳಿಗೂ ತನಗೂ ಇರುವ ಅಂತರವನ್ನು ಬದಲು ಮಾಡಿ ಅಥವಾ ದೂರ / ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಉತ್ತರ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿ ಹೇಳುವುದು.
ಇರುವ ವಸ್ತು, ವಸ್ತು ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಎರಡೂ ನಿರ್ದೇಶ್ಯ

పాఠ౭౦ము

अमुक नगरः वा ? -- वासरः वा ?
दिनांकः वा ? मासः वा ?

घटी अस्ति - घटी नास्ति ।
हस्ते दण्डः । पुस्तकं । ---- अस्ति
— " — नास्ति ।
कोषे करवस्त्रं अस्ति ,
करवस्त्रे धनं नास्ति ।
स्यूते पुस्तकं --- ।
पुस्तके चित्रं --- ।
अस्ति वा ? — नास्ति वा ?
धनं अस्ति वा ? बुद्धिः अस्ति वा ?

तत्र चित्रं अस्ति ।
अत्र पुस्तकं अस्ति ।

तत्र --- अत्र ---
तत्र --- अस्ति , तत्र --- नास्ति ।
अत्र --- अस्ति , अत्र --- नास्ति ।

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ

ಶಿಕ್ಷಕನು ಬೇಗ ಬೇಗ ಚಲಿಸುತ್ತಾ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳೆಡೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗಮನ ಹರಿಯಿಸುತ್ತಾ ಅವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ-

ಒಂದೊಂದು ಉತ್ತರ ವಾಕ್ಯವನ್ನು 3 ಬಾರಿ ಹೇಳಿಸಬಹುದು

ಪಾಠದಲ್ಲಿರುವ ಅರವಿಂದನನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳುವ-ಹಾಗೆ ಉಳಿದವರನ್ನು (ಅಥವಾ) ವ್ಯಕ್ತಿಶಃ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ, ಬೇರೆ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಮೊದಲು ಪರಿಚಯ, ಬಳಿಕ ಅದೇ ಉತ್ತರ ಬರುವಂತೆ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಿದ್ದರೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಲಿ; ಉಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೋ ಶಿಕ್ಷಕರೋ ಉತ್ತರಿಸಲಿ.

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ / ಪೌರಾಣಿಕ ದೇವತೆಗಳ ಕುರಿತು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧದ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯುವುದು.

ರಾಜಕೀಯ, ನಟರಂಗ, ಕ್ರೀಡೆ, TV ಸೀರಿಯಲ್ ಮುಂತಾದ ಆಧುನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಬಂಧ (ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವಂತಹುದು) ಕುರಿತಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಹುದು.

[illegible]

— चित्रं कुत्र अस्ति ?
सुरेशः कुत्र अस्ति ?
दीपः / पंखः / वातायनम् ।
वायुः कुत्र अस्ति ? – सर्वत्र ।
अन्यत्र / एकत्र

तस्य नाम अरविन्दः ।
कस्य नाम अरविन्दः ?
तस्याः नाम भारती – कस्याः नाम - -
एतस्याः नाम । एतस्य नाम
कस्याः नाम ? कस्य नाम ?
भवतः नाम ? भवत्याः नाम ?

[illegible]
[illegible]

दशरथस्य पुत्रः कः ?
पार्वत्याः पुत्रः कः ?
गणपतिः कस्याः पुत्रः ?
सीतायाः पतिः कः ? रामस्य पत्नी का
चाणक्य कस्य सचिवः ?

ಪ್ರಾರ್ಥನ ಕ್ರಮ

ಭಾರತದೇಶದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ, ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರು, ಮಹಾವೀರರು ಇತ್ಯಾದಿ ಹೇಳುವಾಗ ಸಂಬಂಧವಾಚಕ ವಿಭಕ್ತಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಪುಲ್ಲಿಂಗವಾಗಿದ್ದರೆ — ಸ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವಾಗಿದ್ದರೆ — ಯಾಃ ಎಂದು ಅಂತ್ಯವಾಗುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬಹುದು.

ಉದಾ,— दमयन्ती कस्य पत्नी?
नलः कस्याः पतिः?

ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ಮೂಗನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬನ ಮೂಗನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಗು, ಕಿವಿ, ಕಣ್ಣು, ಕೈ, ಕಾಲು ಇತ್ಯಾದಿ ತೋರಿಸಿ ಹೇಳಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕ ಇತ್ಯಾದಿ ತೋರಿಸಿ ಹೇಳುವರು
ಶಿಕ್ಷಕನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕ, ಲೇಖನಿ, ವಾಚು, ಕನ್ನಡಕ, ಇತ್ಯಾದಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಇದು ಯಾರದು ಅಂತ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ, ಅವರು ನನ್ನದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಎಂದು ಘೋಷಿಸಬಹುದು

[illegible].

- देशस्य प्रधानमन्त्री - - ।
- कर्नाटकस्य राज्यपालः - - ।
- स्य मुख्यमन्त्री - - ।
- -- स्य राष्ट्रपतिः / राष्ट्राध्यक्षः
- --- चलनचित्रस्य निर्देशकः ।
- --- स्य नायकः नटः ?

सीतायाः जनकः । प्रियांकायाः जननी ।
दशरथः कः ? नलः । गुहः कः ?
पार्वती / शकुन्तला । सरस्वती ।
जया भादुरी । इन्दिरागान्धी का ?

मम नासिका ।
भवतः नासिका ।

मम । भवतः । भवत्याः
कर्णः, हस्तः, पादः, पुस्तकं २३/८
एतद् मम पुस्तकम् । करवस्त्रम् २३/८.
कस्य पुस्तकम् ? मम पुस्तकं ?
कस्य उपनेत्रम् ? कस्याः वनितास्यूतः ?

मम पुस्तकम् -- इत्यादीनि ।

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ

ಪುಸ್ತಕ, ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆ, ಬುಧ ಪೆಟ್ಟಿ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಹೆಸರು ಹೇಳಬಹುದು.

FLASHCARD ಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಲಿಂಗಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗದಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ.

FLASH CARD ಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಜನಾಂತ ಶಬ್ದಗಳು

ಈಗ ಸಹಾಯಕ ಶಿಕ್ಷಕನೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ದ್ವಾರಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ದರ್ಶನ, ಶ್ರವಣ

ಸಹಾಯಕ
ಶಿಕ್ಷಕ
ಸಹಾಯಕ
ಶಿಕ್ಷಕ
ಸಹಾಯಕ

[illegible]

पुस्तकस्य नाम किम्?
दन्तफेनकस्य नाम किम्?
वृत्तपत्रिकायाः नाम किम्?

एतस्य बालकस्य नाम- - -
एतस्य वैद्यस्य नाम। वैद्यायाः नाम।
नटस्य नाम। नट्याः नाम।

अकारान्तेतराणां शब्दानां तु
महोदयस्य / महोदयायाः
इति कथनेन सौलभ्यम्।

भोः, आवश्यकं, मास्तु, तर्हि, पुनश्च किंचित
पर्याप्तम् [illegible]
लोट् [illegible]
भोः पानीयं आवश्यकम्
किं आवश्यकम्?
पानीयं आवश्यकम्।
काफी आवश्यकं वा?
मास्तु, काफी मास्तु।

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ.

ಶಿಕ್ಷಕ ....
ಸಹಾಯಕ ....
ಶಿಕ್ಷಕ ....

ಟೋಪಿಗೆ ನೀರು ಹಾಕಿ, ಮತ್ತೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ

ಸಹಾಯಕ (ಸಾಭಿನಯ)

ಕುಡಿದು ತೃಪ್ತನಾದಂತೆ (ಸಾಭಿನಯ)([illegible])

ಶಿಕ್ಷಕ

ಶಿಕ್ಷಕನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಚಾಕಲೇಟು, ಧನ, ನೀರು ಲೇಖನಿ, ಪುಸ್ತಕ, ಹಾಳೆ, ಮಣ್ಣು ಇತ್ಯಾದಿ ಆವಶ್ಯಕಂ ವಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿ ವಿವಿಧ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯಲಿ

ಮೊದಲು ಶಿಕ್ಷಕನು ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.
ಇದೇ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ

ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವನನ್ನು ಕೇಳಿ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಅವನು ಆ ಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಯೇ ಎಂದು ಉಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯಬಹುದು

ಪಾಠ ಬಿಂದು :

तर्हि किं आवश्यकम् ?
जलं आवश्यकम् !
आगच्छतु, ददामि ।
पुनश्च किंचित् आवश्यकं वा ?
आम्, किंचित्, (ಸ್ವಲ್ಪವಂತೆ) किंचित् !
प- र्याप्तम्, (ಜಛಿಂಗತ್ರ) पर्याप्तम् !
धन्यवादः
स्वागतम्

आवश्यकं वा ? धनं | पुस्तकं | ताडनं !
मास्तु ।
पर्याप्तं वा ? - पर्याप्तम् !

उपविशामि, उत्तिष्ठामि, गच्छामि, आगच्छामि,
पठामि लिखामि खादामि, पिबामि
उत्तिष्ठति, गच्छति, तिष्ठति, आगच्छति
उपविशति ಇತ್ಯಾದಿ.
भवान् गच्छति वा ?
आम्, अहं गच्छामि । ಇತ್ಯಾದಿ.
सः उत्तिष्ठति वा ?
आम्, सः उत्तिष्ठति । ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪಾಠ ಸಂಕ್ರಮ

ಶಿಕ್ಷಕನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ (ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ) ಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಲೋಟ್ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು. ಪುನಃ ಗಚ್ಛತು ಇಾ ಇಂತ ಉಳಿದವರನ್ನು ಕೇಳಿ. ಕಲಿಸಬಹುದು

'ಅಹಂ' ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ (ಕ್ರಿಯಾಪದದ) ತುದಿಯಲ್ಲಿ 'ಮಿ' ಬರುತ್ತೆ; ಉಳಿದೆಲ್ಲದಕ್ಕೆ 'ತಿ' ಬರುತ್ತೆ — ಇಂತ ಮನದಟ್ಟಾಗಿಸಬೇಕು.

'ಸಃ ಪಿಬತಿ' ಎಂದು ಶಿಕ್ಷಕ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು 'ಅಹಂ ಪಿಬಾಮಿ' ಎಂದು ಪರಿವರ್ತಿಸಲಿ. ಹೀಗೆಯೇ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ — ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಬಹುದು

ಇದೇ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕ ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಾನೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಹತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳು)

ಇದೇ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು (ಶಿಕ್ಷಕನನ್ನು) ಮಾಡು ಎಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅವನು ಹಾಗೆಯೇ ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಾನೆ

धन्यवादः स्वागतं ಎಂಬ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಮೊದಲು ಶಿಕ್ಷಕನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಚಾಕಲೇಟು ಹಂಚುತ್ತಾನೆ ಬಳಿಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಹಂಚಲು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಧನ್ಯವಾದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಾರಂಭ.

ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಪರಿವರ್ತನ

सुरेश। भवान् गच्छतु। ಆಜ್ಞೆ
आगच्छतु, उत्तिष्ठतु, पिबतु, खादतु, क्रीडतु ಇತ್ಯಾ.
सुरेशः अहं गच्छतु वा? ಆಜ್ಞೆ.

बालकः पठति — अहं पठामि।
रमा लिखति — अहं लिखामि।
दण्डः पतति — अहं पतामि।
सः क्रीडति — अहं क्रीडामि।
सा गायति — अहं गायामि।

भवान् गच्छति। लिखति,। पठति।
उपविशति। उत्तिष्ठति ಇತ್ಯಾದಿ.
भवान् गच्छतु। लिखतु। पठतु।
गायतु। नृत्यतु ಇತ್ಯಾದಿ.

धन्यवादः। स्वागतम्।
स्वीकरोतु। संकोचः मास्तु।
भवतु। कृपया स्वीकरोतु।

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ.

ಮೊದಲು ಶಿಕ್ಷಕನು ೧ ರಿಂದ ೧೦ ವರೆಗೆ ಕೈಬೆರಳುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಎಣಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಒಂದೊಂದೇ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಎರಡು ಮೂರು ಸಲ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಬೇಕಿದ್ದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಲಿ. ನಂತರ ಅದರಂತೆಯೇ ೨೦, ೩೦ ೪೦ -- ೧೦೦ ವರೆಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಅಭ್ಯಾಸ. ಕ್ಯಾಲೆಂಡರಿನ ಚಿತ್ರಗಳ ಉಪಯೋಗ, ನೋಟುಗಳು (1, 2, 5, 10 ರೂ.) ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಬಹುದು ಹಲವಾರು ಪುಸ್ತಕಪತ್ರಿಕೆ, ಲೇಖನಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಕೋಷ್ಟಕ ರಚಿಸಬೇಕು. FLASH CARDS ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಸಂಖ್ಯೆಗಳ <u>ಉತ್ತರ</u> ಬರುವಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬಹುದು

ಗಡಿಯಾರದ/ ಗಡಿಯಾರದಂತಹ ಆಟಿಕೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಇಲ್ಲಿರುವ ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಸಮಯ ಈಗ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು (<u>5.00 ರಿಂದ</u> <u>ಮುಂದಕ್ಕೆ</u>) ರೇಡಿಯೋ, TV ನ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಕೇಳಿ. ತಿಳಿಯಪಡಿಸಬಹುದು

5.00 ಘಂಟೆಯ ನಂತರ ಮುಂಚಿನ ಸಮಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೇಳಬಾರದು.

[illegible]

[illegible]

कोष्ठक द्वारा संख्यानां ज्ञानम्।

एकं प्रभृति शतम् पर्यन्तम्।

संख्यानां लेखनं संस्कृतस्य एव इति निर्बन्धो नास्ति।

निमिषे कति seconds सन्ति?
दिवसे कति घण्टाः सन्ति?
सप्ताहे कति दिवसाः सन्ति?
मासे कति दिनानि सन्ति?
शिवमोग्गतः भद्रावती कति मैलस् ... इत्यादि

समयावेक्षणम्। (घट्याम्)

(इदानीं) पञ्चवादनम्। षट्...
सप्त...। अष्टवादनम्।
सपाद अष्टवादनम्। नव...
सपाद नववादनम्। दश
सार्धदशवादनम्।

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ.

1/4, 1/2, 3/4 ಬರುವ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನೇ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕು

ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ಕಲಿಸಿದ ಶಬ್ದಗಳ ಉಪಯೋಗವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಲಿ. ಅಭಿನಯವು ಹೇರಳವಾಗಿರಲಿ. ನಿಧಾನವಾಗಿ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಪುನರುಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.

ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೆ ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಥೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಅವುಗಳ ಕೂಗನ್ನು ಅನುಕರಿಸಬಹುದು. ಅವುಗಳ ಚಲನೆ (ಹಾರುವುದು, ಕುಪ್ಪಳಿಸುವುದು, ಕೊಕ್ಕು ಕುತ್ತಿಗೆಗಳ ತಿರುಗುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ)ಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸಬಹುದು. ಕಥೆ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿ ಹೇಳಿದ ವಾಕ್ಯವಾಗಲೀ ಪದವಾಗಲೀ ಮತ್ತೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಬರುವಂತೆ ತಂತ್ರ ಮಾಡಬಹುದು.

ಪಾಠ ೨೦ ಮು

सार्ध पञ्चवादनम्। सार्धषट्-।
सप्तवादनम्। सार्धसप्तवादनम्

पाद ऊन = पादोन अष्टवादनम्।

श्रवणसंस्कारार्थं शब्दभण्डार
वृद्ध्यर्थं च एका कथा वक्तव्या।

एकः काकः अस्ति। ([illegible])
काकस्य दाहः भवति। (किं भवति?)
काकः जलं इच्छति। किंतु जलं नास्ति।
(जलं अस्ति वा?) काकः दूरं गच्छति
तत्र दूरे एकः ग्रामः अस्ति। ग्रामस्य
समीपे एकः कूपः अस्ति। कूपस्य
समीपे एकः कुम्भः ([illegible]) अस्ति।
(किं अस्ति) कुम्भे जलं अस्ति। (कुम्भे
जलं अस्ति वा नास्ति वा?) जलं अस्ति
किंतु स्वल्पं / किंचित् जलं अस्ति।

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ.

ಪಾಠ ೨೦ರ.

ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಶಬ್ದ ಸಂಗ್ರಹ, ಭಾವ ಪ್ರಕಟನ

सः काकः निपुणः काकः (निपुणः वा मूर्खः वा?) । काकः एकं उपायं करोति । (किं करोति)। कुम्भस्य समीपे (ಹೂಜಿಯ ಹತ್ತಿರ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಕಲ್ಲಿನ ತುಂಡುಗಳು) शिलाखण्डाः सन्ति ।
काकः उपायं करोति। तत्र गच्छति।
एकं शिलाखण्डं स्वीकरोति (ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು)
आगच्छति, शिलाखण्डं कुम्भे क्षिपति
पुनः गच्छति.. शिलाखण्डं स्वीकरोति
आगच्छति, कुम्भे क्षिपति।

ಈ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹಲವು ಬಾರಿ ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ ಹೇಳಲು ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿದರೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ

एवं अनेकवारं (बहुवारं, पुनः पुनः) करोति।
यदा शिलाखण्डः पतति, जलं उपरि उपरि आगच्छति । काकं जलं पिबति सन्तोषेन गच्छति ।
(सन्तोषः वा दुःखं वा?)

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ.

ಕಥೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಹೇಳಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಕೆಲವು ಸರಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಉತ್ತರ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಚತುರರಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿದ್ದರೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಿ.

ಸಹಜ ಸಂಭಾಷಣೆ ಬರಬೇಕು. ಲಜ್ಜೆ ಹೋಗಬೇಕು ಧೈರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆರಂಭದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಉಪಯುಕ್ತ ವಾಕ್ಯಗಳ ಹಾಗೂ expressions ಗಳ ಕಂಠಪಾಠ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವುದು ಒಳ್ಳಿತು.

ಇಂದು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕರಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತನ್ನಿರಿ ಎನ್ನಬೇಕು ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಬಂದವರು ಪರಸ್ಪರ ಭೇಟಿಯಾದರೆ ಒಂದೆ-ರಡು ವಾಕ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ನುಡಿಯಿರಿ ಎನ್ನಬೇಕು.

ಪಾಠ ಎರಡು

स्पष्ट-उच्चारणार्थं सहजस्वरा-
-घातार्थं केषांचित् वाक्यानां
रटनाभ्यासः।

गच्छति वा?	मास्तु मास्तु।
जानामि भोः।	कः विशेषः?
किमर्थं न?	तथा वा?
तत् सत्यम्।	प्रयत्नं करोतु।

ऐक्यमन्त्रम्

परिचये समस्तपदस्य उपयोगः
यथा - मन्नाम, भवन्नाम, एतन्नाम
तन्नाम

हेन्रीपुत्रः
मृदुलापुत्री

द्वितीयदिनम्

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ

शिक्षकस्य सिद्धता

पाठोपकरणानि —

सुधाखण्डाः दन्तकूर्चाः चाकलेहाः

लेखन्यः अङ्कन्यः पेटिकाः
पत्रिकाः
पुस्तकानि चित्राणि फलानि

दन्तफेनकम् फेनकम् प्रोञ्छः
दण्डः
कथाचित्राणि देवचित्राणि
प्रसिद्धव्यक्तीनां चित्राणि

FLASH CARDS.

ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ
ಹಲವಾರು ಬಾಲಕರನ್ನು — " —
ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಹಲವನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ
ತೋರಿಸಿ

द्वितीयदिनम्

ಪ್ರಾರಂಭ

[illegible]

अकारान्त पुल्लिङ्गानां

आ-ईकारान्त स्त्रीलिङ्गकानां

अकारान्त नपुंसकलिंगकानां

बहुवचन रूपाणि

बालकः।

बालकाः।

दन्तकूर्चः - दन्तकूर्चाः।

सुधारखण्डः - सुधारखण्डाः।

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ

ಪ್ರಥಮಾಂತ ಶಬ್ದದ ಏಕವಚನದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವುಗಳ ಬಹುವಚನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಸಬೇಕು

ಮೇಲ್ಕಂಡ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಬಹುವಚನ ರೂಪಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೇಳಲಿ.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಬಹುವಚನ ರೂಪಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳಿಸಬೇಕು

FLASH CARDS

चषकः । नटः । सचिवः । दीपः ।
वृक्षः । आपणः । मार्गः । वयस्यः ।
क्रीडा ।   अंगुली ।
सखी । भगिनी ।
द्वारम् । वातायनम् । यन्त्रम् ।
सोपानम् ।

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಶಬ್ದಗಳ ಬಹುವಚನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವುಗಳ ಏಕವಚನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತರಾಗಬೇಕು

ಪಾಠ ೨೦ರು

ಬಹುವಚನ ರೂಪಗಳು

छात्रः - छात्राः। शिष्यः - शिष्याः।
शिक्षकः - शिक्षकाः। अध्यक्षः - अध्यक्षाः।
दण्डः - दण्डाः।
बालिका - बालिकाः। पत्रिका - पत्रिकाः।
संचिका - संचिकाः। लेखनी - लेखन्यः।
अंकनी - अंकन्यः।
पुस्तकम् - पुस्तकानि। चित्रम् - चित्राणि।
फलं - फलानि।

ಬೋಧನ ಕ್ರಮ

(ಪುಟ 3) ಸಾ: ಕಾ: 1 ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿದ ನಂತರ ಒಂದೆಡೆ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನನ್ನು, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಹಲವು ಹುಡುಗರನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಕಲಿಸುವುದು

ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ
ಹಲವು ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ

ಒಂದು ಚಿಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ
ಹಲವು ಚಿಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ

ಪಾಠ ಒಂದು.

ಬಹುವಚನ ರೂಪಗಳು

सः कः ? ಉತ್ತರಗಳು सः बालकः ।
ते के ? ಉತ್ತರ ते बालकाः ।

सा का ? ಉತ್ತರಗಳು सा बालिका ।
ताः काः ? ಉತ್ತರ ताः बालिकाः ।

तत् किम् ? ಉತ್ತರ तत् वातायनम् ।
तानि कानि तानि वातायनानि

एषः एषः
एते एते

एषा एषा
एताः एताः

एतत् एतत्
एतानि एतानि

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ.

ಶಿಕ್ಷಕನು ಏಕವಚನದ ರೂಪ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಹುವಚನದ ರೂಪ ಹೇಳಲಿ. ಬಳಿಕ ಶಿಕ್ಷಕನು ಬಹುವಚನದ ರೂಪ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಏಕವಚನದ ರೂಪ ಹೇಳಲಿ.

ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು / ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕನು ತೋರಿಸಿ ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದ ಪದ/ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಾಲ್ಕೈದು ಬಾರಿ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸುವರು.

ಶಿಕ್ಷಕನು ನಡೆ ಎಂದಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಕೈಗಳನ್ನಿಟ್ಟು (ಸಾಮೂಹಿಕ ಭಾವನೆ ಬರುವಂತೆ)

ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಇಟ್ಟು / ತೋರಿಸಿ
ಮೂರು ಪುಸ್ತಕ — " —
ಪತ್ರಿಕೆ (ನಾಲ್ಕಾರು) — " —
ಪತ್ರಿಕೆಗಳು — " —

ಪ್ರಾರಬಿಂದು.

ते (ते-ते-ते-ते-ते) पुरुषाः।

वयम् वयं-वयं-वयं वयम्

एकं पुस्तकं अस्ति।
त्रीणि पुस्तकानि सन्ति।
पत्रिका अस्ति।
पत्रिकाः सन्ति।

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ

(ಕೆಲವು) ಬಿಡಿ ಪದಗಳನ್ನು ಸಾಲಾಗಿ ಹೇಳಿ.
ಶಿಕ್ಷಕನು ಅವರನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತಾ ಏಕಂ, ದ್ವೇ
ತ್ರೀಣಿ ಚತ್ವಾರಿ ಪಂಚ ... ಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಿ
ಹೇಳಿ

ಬಾಲಕರಿಂದ ಉತ್ತರ

ಹಲವು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು - ವಿವಿಧ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ -
ತೋರಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು.

ಒಂದು ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿ
ಎರಡು ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿ
ಬೆಂಚುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ

ಊಟ, ತಿಂಡಿ ಎಷ್ಟು ತಿನ್ನುತ್ತೀರಿ, ಎಷ್ಟು ಗಂಟೆಗೆ
ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು

ಕೈನಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಶ್ನೆ
ಹಲ್ಲುಗಳು ಬಾಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿ
ಚೀಲದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿ
ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಹಣ ಇರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿ
ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಪತ್ರ ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ತೋರಿಸಿ

ಸಪ್ತಮೀ ವಿಭಕ್ತಿ ಕಲಿಸುವಾಗ ಆಧಾರವಾಗಿರುವಂತಹ
ದನ್ನೇ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು.

FLASH CARDS ಮೂಲಕವೂ ತೋರಿಸಬಹುದು
ಪದಗಳು गृहं, शाला, देवमन्दिरम्,
सभा, नाटकम्, दूरदर्शनं, आकाशवाणी

ప్రారంభము.

कति ? =

अत्र कति बालकाः सन्ति ?
पञ्च बालकाः सन्ति।
कति सुधाखण्डाः सन्ति ? అడుగు
कति पुस्तकानि सन्ति ? అడుగు
एका अंगुली अस्ति
कति अंगुलयः सन्ति ? — पञ्च...
कति उत्पीठिकाः सन्ति ? — అడుగు
भवान् कति लड्डुकानि खादति ? — అడుగు
सप्तमीविभक्ति पाठनम्
हस्ते किं अस्ति ? అడుగు
दन्ताः कुत्र सन्ति ? అడుగు ..वदने..
एषः स्यूतः। स्यूते किं अस्ति ?
कोषे धनं अस्ति वा ? అడుగు
पुस्तके पत्र अस्ति वा ?

వాక్యములు ఉదాహరణలు —

गृहं — गृहे। शाला — शालायां

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ.

ಸಪ್ತಮೀ ರೂಪಗಳು ಬರುವಂತೆ ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ, ಬರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದು

ವಿಶೇಷ ದಿವಸಗಳು (ಭಾನುವಾರ, ಬೇಸಿಗೆ ರಜೆ ಇತ್ಯಾದಿ), TV, Radio ಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಊಟ ತಿಂಡಿ, — ಯಾವಾಗ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಹುದು.
ಇವಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹೊತ್ತು ಘಂಟೆ, ವಾರದ ದಿವಸ, ತಿಂಗಳ ಹೆಸರು, ಇಸವಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಬರಬಹುದು.
'ಯಾವಾಗ' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಮಾಲಂ: ಶಿಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಸಂಭಾವ, ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು (ಕದಾ?) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೇಳಿ

कः, का, किम्, कदा, कति ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಬರುವಂತೆ ಉಪಾಯ.

[illegible]

विश्वनाथमन्दिरं कुत्र अस्ति?
देहली नगरे ताजमहल् अस्ति वा?
मत्स्यं कुत्र पश्यति भवान्?
गगने किं वाहनं सञ्चरति?
यानं

कदा?
शालायाः विरामः कदा? - भानुवासरे
संस्कृतशिबिरस्य आरम्भः कदा?
अन्यं
सूर्योदयः कदा भवति?
भवान् भोजनं कदा करोति?
भवतः ग्रीष्मविरामः कदा?

[illegible] - अहं सायं गच्छामि।
[illegible] - भवान् कदा गच्छति?
[illegible]

[illegible] अहं क्षीरं पिबामि
[illegible] भवान् किं पिबति?
[illegible] - कार्यक्रमे विंशतिजनाः सन्ति।
[illegible] - कार्यक्रमे कति जनाः सन्ति?

ಪ್ರಾರ್ಥನ ಕ್ರಮ

ಪ್ರಾತದ ದಿನದ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳುವುದು

अद्य -- वासरः। ह्यः -- वासरः।
-- वासरः कदा? अद्य -- वासरः।
ನಿನ್ನೆ, ನಾಳೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪ್ರಶ್ನೆ ಉತ್ತರ ಮಾಡಿಸಬಹುದು.

श्वः -- वासरः। -- वासरः कदा?
परश्वः कः वासरः? ಉತ್ತರ
परह्यः कः वासरः? ಉತ್ತರ
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೆ ಸಮ್ಯಗಸ್ತಿ, ಸುಷ್ಠು ಭಾತಿ, ಶೋಭನಂ, ಉತ್ತಮಮ್

समय (ಇದಾನೀಂ) ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅಂದ, ಬಾಯಿ ಹೇಳುವಂದ ಹಾಡಿಸಿ ಉತ್ತರ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. सायंकालः कदा? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ इदानीं ಎಂದು ಉತ್ತರ ಬರಬೇಕು.

सर्वे शृण्वन्तु, इदानीं घण्टानादः भवति ಎಂದು ಹೇಳಿ ಘಂಟೆ ಶಬ್ದ ಮಾಡಬೇಕು

ಪಾಠ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು.

वासराणां नामानि, अद्य श्वः
ह्यः, परश्वः, परह्यः, प्रपरश्वः, प्रपरह्यः

इदानीं।
इदानीं सायंकालः।
इदानीं सूर्यः कुत्र अस्ति?
इदानीं सः किं करोति?

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ.

ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ಏಕವಚನಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿದಂತೆಯೇ (ಪುಟ 10-11) ಆಯಾಯಾ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಅವಲೋಕನದ ಮೂಲಕ ಬಹುವಚನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವುದು. ಕ್ರಿಯೆಯೊಂದನ್ನು ಮೊದಲು ಒಬ್ಬರಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ ವಾಕ್ಯ ಹೇಳುವುದು, ಬಳಿಕ ಅದೇ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹಲವರಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ ಅದನ್ನು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದು.

ವಚನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಶಿಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದ ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಹುವಚನರೂಪಗಳನ್ನು ಹೇಳುವರು. ಬಳಿಕ ಶಿಕ್ಷಕನು ಬಹುವಚನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವುಗಳ ಏಕವಚನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ

ಆಜ್ಞಾರ್ಥರೂಪ ಕಲಿಸುವಾಗಲೂ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಹಲವರಿಗೂ ಆ ಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿ ಕಲಿಸುವುದು.

ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾ;
ಬಳಿಕ ಹಲವರಿಗೆ ಅದೇ ಆಜ್ಞಾ.

೫೦೮ ೭೦೦೫.

क्रियापदानां वर्तमाने बहुवचनम्

बालकः गच्छति - बालकाः गच्छन्ति
बालिका उपविशति - बालिकाः उपविशन्ति।
पुरुषः तिष्ठति —
महिला आगच्छति -

ापदानां वचन परिवर्तनम् — अभ्यासः

गच्छति - गच्छन्ति। लिखति - लिखन्ति
ददाति - ददति। अस्ति - सन्ति।
करोति - कुर्वन्ति। शृणोति - शृण्वन्ति।

यच्छन्ति - यच्छति। क्रीडन्ति - क्रीडति।
स्थापयन्ति - स्थापयति। स्मरन्ति - स्मरति।

लोट् लकाराणां बहुवचनम्।

बालक, आगच्छतु।
बालकाः, आगच्छन्तु।
बालक, उपविशतु।
बालकाः, उपविशन्तु।

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ :

ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದ ಪದಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವಾಗ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಸಹಿತ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾಟಕೀಯ ತಂತ್ರ ಬಳಸಬಹುದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಿಬ್ಬರಾಗುವವರನ್ನು ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅವರು ಪರಸ್ಪರ ಭೇಟಿಯಾದಾಗ greet ಮಾಡುವುದನ್ನ ಹೇಳಿಕೊಡಬಹುದು.

ಅಥವಾ ಆ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೇ ವಿವರಿಸಿ ಅಂತಹ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದ ಪದದ ಬಳಕೆ ಹೇಗೆಂಬುದನ್ನ ಹೇಳುವುದು.

ಶಿಕ್ಷಕ:- एकः दोषं करोति चेत् सः अनन्तरं क्षमां प्रार्थयितुं किं वदति?

ಉತ್ತರ — क्षम्यताम्

ಇದನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೇಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ, ಸಹಜತೆಗಳನ್ನು ತರಬಹುದು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದ ಪದವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಂಗ ಸಹಿತ ಅಭಿನಯದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಬೇಕು.

పాఠం [illegible]

शिष्टाचाराः ।

हरि ओम् ।
नमस्ते ।
(नमस्कारः, नमोनमः, प्रणामः)
सुप्रभातम् ।
शुभरात्रिः ।
कृपया ।
धन्यवादः ।
स्वागतम् ।
क्षम्यताम् ।
चिन्ता मास्तु ।
पुनः मिलामः ।
अस्तु

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ

ಶಿಕ್ಷಕ – (छात्रः) 'क्षम्यतां' (इति वदति)। तस्य उत्तरं किं वक्तव्यम्? – चिन्ता मास्तु
ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು
ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಬೇಕು

ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ದಿನಚರಿಯ ಒಂದೊಂದೇ
ವಾಕ್ಯ ಹೇಳಿ ಇತರರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ
ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ತಾನು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಏಳುವ ಸಮಯ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ -
ಬಳಿಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ -
ನಂತರ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ -
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು (ವಿದ್ಯಾ) ಮೊದಲು ಏನು ಮಾಡುವನೋ, ಕೇಳುತ್ತಾನೆ -
ಆಮೇಲೆ ಏನು ಮಾಡುವನೋ, ಕೇಳುತ್ತಾನೆ -
ಸ್ನಾನ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡುತ್ತೀ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯರನ್ನು ದಿನಚರಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಬೇಕು

ಪಾಠ ೨೦ ದು.

शिष्टाचाराः ।

दिनचर्यी

उत्थानतः प्रातरुपाहार पर्यन्तम्

अहं प्रातः पञ्चवादने उत्तिष्ठामि (Repeat)
भवान् कति वादने उत्तिष्ठति ? ಉತ್ತರ
प्रथमं अहं मुखं क्षालयामि ।
प्रथमं भवान् किं करोति ? ಉತ್ತರ
अनन्तरं भवान् किं करोति ? ಉತ್ತರ
भवान् स्नानं कदा करोति ? ಉತ್ತರ

भवती उपाहारं कदा खादति ? ಉತ್ತರ

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ.

(ಪುಟ 12 ರಲ್ಲಿದ್ದರ ಮುಂದುವರಿಕೆ)

ಶಾಲೆ, ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಆರಂಭ, ಮುಕ್ತಾಯ ಸಮಯ (ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ – ವೇಳೆ) ಎಂದು ಕೇಳಿ ಸಮಯ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು.

ರೇಡಿಯೋ, ಟಿ.ವಿ. ಮುಂತಾದವುಗಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಮಯದ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಕಲಿಸಬಹುದು.

ಐದು ಘಂಟೆಯ ನಂತರದ್ದನ್ನೇ ಮೊದಲು ಕಲಿಸಬೇಕು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೊದಲು ಪೂರ್ಣಾಂಕ, ಬಳಿಕ सपाद, सार्ध, पादोन ಗಳು ಆಮೇಲೆ 8.05, 8.50, 9.40 ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ 1.00 ರಿಂದ – 4.55 (ವರೆಗಿನ) ನಡುವಣ ಕೆಲವು ವೇಳೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು

೨೦.೮.೨೦೦೮.

ಪು.೬೨) समयपाठनम्

शालायाः आरम्भः कदा?
समाप्तिः कदा?

आकाशवाण्यां कन्नडचित्तरंजिनी कदा
दूरदर्शने चित्रहार कदा?
आकाशवाण्यां कन्नडवार्ता कदा?

ಪುಟ 12 ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಂತೆ (ಮುಂದುವರಿಕೆ)
1 ರಿಂದ 10 ವರೆಗೆ, ಬಳಿಕ 10-20-30 —
100 ವರೆಗೆ ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಕೈಬೆರಳ ಎಣಿಕೆ
- ಕನಿಷ್ಠ ಇಬ್ಬರಿಂದ) ಹೇಳಿಸಬೇಕು
ಬಳಿಕ ~~ಕೊಠಡಿಕ~~ ಸಾಲುಗೊಂಡು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಿಂದ — individually, ಒಂದೊಂದೇ
ಸಂಖ್ಯೆ ಹೇಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ — 11 ರಿಂದ 99 ವರೆಗೆ
ಹೇಳಿಸಬೇಕು. ಒಬ್ಬರಿಂದ ಒಂದೇ ಸಂಖ್ಯೆ - Rule.
ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೇಳುವಾಗ ಮೊದಲು
ಬಿಡಿಯ ಸ್ಥಾನದ್ದು, ಬಳಿಕ ದಶಕದ್ದು ಹೇಳ
ಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗೆಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ಸಹಿತ-
೨೫, ೨೮, ೩೬ ಇತ್ಯಾದಿ ಪಠನಗಳ
ಮಾಗಲಿಕ್ಕೆ — ಗಮನ ಹರಿಯಿಸಬೇಕು.

ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿ — ಗೃಹಸ್ವಾಮಿಯ ನಡು-
ವ್ಯವಹಾರವು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಲಿಸುವುದು.
ಶಿಕ್ಷಕನಿಗೆ ಸಹಾಯಕ ~~ಇದ್ದರೆ~~ ಅವರ
ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಸಂವಾದ ಕಲಿಸಬಹುದು.
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಣ ಮಾಡಿ, ಒಂದು
ಬಣದ ಬಳಿ ಶಿಕ್ಷಕನು, ಇನ್ನೊಂದು ಬಣದ

(१९५ 12) संख्यापाठनम्

अतिथिसंभाषणम् ।

ಬಳಿ ಸಹಾಯಕ ಶಿಕ್ಷಕರು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.
ಶಿಕ್ಷಕನ ಬಳಿಯಿರುವ ಬಣ್ಣವು ಅವನ ಮಾತನ್ನು
ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಸರಿಸುತ್ತಿದೆ, ಇದಕ್ಕೆ
ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಸಹಾಯಕ ಶಿಕ್ಷಕನು ನುಡಿದ ಸಂವಾದ
ವನ್ನು ಅವನ ಬಳಿಯಿರುವ ಬಣ್ಣವು ಜೋರಾಗಿ
ಮರುನುಡಿಯುತ್ತದೆ.
ಶಿಕ್ಷಕ-ಸಹಶಿಕ್ಷಕರ ನಡುವಣ ಸಂಭಾಷಣೆ
ಯನ್ನು ಮೊದಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗಮನಿಸು
ವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಬಳಿಕ ಮಾತಾಡುವಂತೆ
ಮಾಡಲೂ ಬಹುದು.

रचनाभ्यासः
यत्किमपि भवतु, आगच्छामि।
कः आगतवान्? का पृष्टवती?
विस्मृतवान् वा?
लिखितवती किल?
तर्हि कुत्र गतम्?
बहु कष्टम्!
इदानीं किं कुर्मः?
निश्चयेन।
भवतु नाम।

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ

ಗೃಹಗಮನ ಸಮಯೇ ದಾತವ್ಯಾಃ ಸೂಚನಾಃ
ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಅಧಿಕಂ ಸಂಸ್ಕೃತೇನ (ಗೃಹೇ, ಸ್ನೇಹವೃಂದೇ) ವಕ್ತವ್ಯಂ ಆಗ್ರಹಃ ಹಠಂ ವಿನಾ ಕಿಮಪಿ ನ ಸಿದ್ಧ್ಯತಿ.

ವರ್ಗೇ ಕಿಮಪಿ ನ ಲೇಖನೀಯಂ.

ಶಿಕ್ಷಕೇಣ ಉಕ್ತಃ ನೂತನಃ ಶಬ್ದಃ ಗಾತ್ರೈರಪಿ ಮನಸಿ ದ್ವಿವಾರಂ ಸ್ಮರ್ತವ್ಯಃ

ಪಾಠಬಂದು.

छात्रेषु प्रत्येकेन अपि संस्कृतेन सम्बद्ध वाक्य द्वयं वक्तव्यम् ।

यथा

भवतः गृहं कुत्र अस्ति?

कथा -

ಪಾಠನ ಕ್ರಮ.

FLASH CARDS ಗಳ ಉಪಯೋಗದ ದಿಂದ, ವಾರ, ದಿನಾಂಕ (ವಿಶೇಷ ದಿನ ಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವು) ಗಳ ಈ ಉಚ್ಚಾರಣೆ – ಗಳಿಂದ अद्य श्वः... ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಪ್ರಾರಂಭ

अद्य भानुवासरः ; श्वः कः वासरः

ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮಾಲಿಕೆ.

ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಪದ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ (ತಲ) ಪದ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಹೇಳಿಸುವುದು.

ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ बालकः अस्ति ಎಂದು ಹೇಳಿದ [illegible] ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವಾಗ ಅವರು बालकाः सन्ति ಎನ್ನಲಿ.

तृतीयदिनम्

[illegible]

[illegible]

पूर्वदिनयोः दिनस्य वा पाठस्य
पुनःस्मारणम् ।

अद्य श्वः ह्यः इत्यादीनि

प्रश्नार्थकपदानि -
किं कुत्र कदा कति

अभ्यासः - परिवर्तनम् ।
एकवचनतः बहुवचनं, अन्यथा च

बालकः अस्ति → बालकाः सन्ति ।
एषः बालकः ⟷ एते बालकाः ।
सः बालकः ⟷ ते बालकाः ।
एषा बालिका ⟷ एताः बालिकाः ।
सा बालिका ⟷ ताः बालिकाः ।
एतत् पुस्तकं ⟷ एतानि पुस्तकानि ।
तत् वातायनं ⟷ तानि वातायनानि ।

ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಬಾಲಕನನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ बालकः ಎಂದಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸರ್ವನಾಮ ಹೇಳುವರು (एषः बालकः) ಎನ್ನು. ಹಾಗೆಯೇ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಹುಡುಗನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗುವಂತೆ बालकः ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸೂಕ್ತ ಸರ್ವನಾಮ ಹೇಳುವರು सः बालकः ಎನ್ನುವ

ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಚಿತ ವಸ್ತುವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು कुत्र ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲಿ.
ಶಿಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ कुत्र ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಲಿ.

ಶಿಕ್ಷಕ – मम गृहं कर्नाटके अस्ति।
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು – कर्नाटके कुत्र अस्ति?
ಶಿಕ್ಷಕ – कर्नाटके —— नगरे अस्ति।
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು – —— नगरे कुत्र अस्ति?
ಶಿಕ್ಷಕ – —— नगरे —— अस्ति।

ಇತ್ಯಾದಿ.

धनं पुस्तके अस्ति। पुस्तके कुत्र अस्ति?

अभ्यासः - स्थूल सर्वनाम संयोजनम्

बालकः ⟶ एषः बालकः।

बालकः ⟶ सः बालकः।

बालिका ⟶ एषा बालिका।

बालिका ⟶ सा बालिका।

वातायनम् ⟶ एतत् वातायनम्।

~~वात~~ द्वारम् ⟶ तत् द्वारम्।

'कुल' इति शब्दस्य प्रयोगः।

सप्तमीविभक्तिः

ಬೋಧನ ಕ್ರಮ

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಂದಲೇ कदा।
ಎಂಬುದರ ಪುನಃಪುನಃ ಪ್ರಯೋಗ.

ಶಿಕ್ಷಕ – अहं अस्मिन् वर्षे —— गच्छामि।
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು – अस्मिन् वर्षे कदा?
ಶಿಕ್ಷಕ – अस्मिन् वर्षे जून् मासे।
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು – जून् मासे कदा?
ಶಿಕ್ಷಕ – जून् मासे प्रथम सप्ताहे।

ಹೀಗೆಯೇ तृतीयदिनांके, प्रातःकाले अष्टवादने ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಬಹುದು

ಕ್ರಿಯಾಪದದ (ವರ್ತಮಾನ) ಏಕವಚನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕನು ಹೇಳುವಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವುಗಳ ಬಹುವಚನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಿ

[illegible]

‘कदा’ इति पदप्रयोगः।

क्रियापदानां वर्तमानकाले
बहुवचनरूपाणि

ಪಾಠಕ್ರಮ

ಶಿಕ್ಷಕನು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ದಂಡವನ್ನು ತೋರಿಸಿ
ಎಂದು ಹೇಳಿ; ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿ (ಅ: ದಂಡ: ಅದನ್ನ
ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ

अहं दण्डं स्वीकारोमि

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು
ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುವಾಗ
ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದುವಾಗ
ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಇಡುವಾಗ
ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡುವಾಗ
FLASH CARDS ಗಳಿಂದ ವಿವಿಧ
ಶಬ್ದಗಳ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ ಪರಿವರ್ತನಾಭ್ಯಾಸ

कृपया ददातु ಮುಂತಾದ ರಚನೆಗಳಿಂದ..
ಬೇರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ನಾನಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ
ಕೇಳುವ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕನು ತೋರಿಸಿದಾಗ—

३०७ २०२५

द्वितीया विभक्तिः

एषः दण्डः - अहं दण्डं स्वीकरोमि।

एषः चाकलेहः - अहं चाकलेहं ददामि

सः चाकलेहं खादति।

रमेशः जलं पिबति।

नलिनी वृत्तपत्रिकां पठति।

लेखनीं स्थापयामि।

चित्रं पश्यामि।

चषकः - चषकं॥ स्थालिकां।

दूरवाणीं।

कृपया शब्दस्य उपयोगः।

कृपया करदीपं ददातु। - धनं-।

[illegible]
[illegible] मम पुरतः उत्पीठिका अस्ति।
मम पृष्ठतः आसन्दः अस्ति
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

भवान् इतः तत्र गच्छतु। ततः तत्र गच्छतु। ततः तत्र गच्छतु।
[illegible]

अहं गृहतः आगच्छामि [illegible]
[illegible], - भवान् कुतः आगच्छति
कार्यालयतः। शालातः।
फलं कुतः पतति [illegible]
[illegible] कुतः [illegible]
[illegible]

[illegible]

पुरतः पृष्ठतः वामतः दक्षिणतः

भवतः वामतः कः अस्ति?
भवत्याः दक्षिणतः का अस्ति?
भवतः उपरि किं अस्ति?

इतः ततः

भवान् इतः कुत्र गच्छति?
पत्रालयं इतः कियत् दूरं भवति?
इतः - गन्तुं यानं किं/कदा अस्ति

अहं गृहतः आगच्छामि।

कुतः

ಶಿಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಎಂದು
ಹೇಳಿದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಾಕ್ಯ ರಚಿಸಬಹುದು
ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾವಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಡಬೇಕು

ತಾನು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ಚಲನೆಯ
ವೇಗವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು
ಹಾಗೆಯೇ ಧ್ವನಿಯ ಏರಿಳಿತದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ
ತೋರಿಸಿ ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ शीघ्रं मन्दं
उच्चैः नीचैः मधुरं कर्कशं
सम्यक् ಮುಂತಾದ ಉಪಪದಗಳ
ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬಹುದು

भवान् किमर्थं पठति / क्रीडति?

ಕುಂಟುವಂತೆ ನಟಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕನನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೇಳಬಹುದು. ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ಕೈ ಮೇಲೆ ಬ್ಯಾಂಡೇಜ್ ಇರುವಂತೆ ತೋರಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಬಹುದು.

किमर्थं ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪದೇ ಪದೇ
ಬರುವಂತೆ ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ

न
अहं गच्छामि — अहं न गच्छामि
अहं खादामि — अहं न खादामि

अहं गच्छामि। चलामि मन्दम्।
अहं शीघ्रं चलामि।
अहं मन्दं वदामि। उच्चैः।

कूर्मः। अश्वः कथं गच्छति?
लता मंगेशकर कथं गायति?

किमर्थं

भवान् किमर्थं रोदिति।

किमर्थं व्रणः। पट्टबन्धः?

ॐ

अपि।

अस्तु।

अहं न जानामि।

भोः श्रीमन् मान्ये
मित्र सखि

क्रीडा द्वारा संख्यापाठनम्

कथा

वाक्यत्रयम्

चतुर्थदिनम

[illegible]

[illegible]

[illegible] — संस्कृतवार्ताः श्रुतवान् वा?
भवती भोजनं कृतवती वा?
गृहस्य पार्श्वे किं अस्ति?

सः अद्य लड्डुकं मोदकं च खादितवान्
एषा वेदं गीतां च पठितवती

विद्युत् नास्ति; अतः दीपः न ज्वलति।
बुभुक्षा नास्ति अतः भोजनं न करोमि

[illegible]

सः दत्तात्रेय एव।
लेखनी गृहे एव अस्ति।

'सत्यं वद' इति वेदवाक्यम्।
-- इति सः उक्तवान्।

चतुर्थदिनम्

[illegible]

पठितानां पुनःस्मारणम्

शब्दानां उपयोगः -

च

अतः

एव

इति

अहं गच्छामि - गतवान्।
पिबति - पीतवती।

कृतवान् - कृतवन्तः।

दृष्टवती - दृष्टवत्यः।

अस्मि ।

यदि - तर्हि

यथा तथा

यदा तदा

क्रियापदानां परिवर्तनम् - अभ्यासः

क्रियापदानां वचने परिवर्तनम्

सः गतवान् – सा गतवती

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
A to Z

कृदन्तानां लिङ्ग परिवर्तनम्

तः — पर्यन्तम्

चतुर्थी विभक्तिः

आसीत्

आसन्

आसम्

एकः एका एकम्

क्रियापदानां बहुवचनम्

करोमि	—	कुर्मः
करोति	—	कुर्वन्ति
शृणोमि		शृणुमः
ददाति		ददति
जानाति		जानन्ति
शृणोति		शृण्वन्ति

अद्य आरभ्य
एतावत् पर्यन्तम्

भोजन सम्बन्धिनः शब्दाः

पात्राणि

पाकानि

वाक्यानि

राम कृष्ण रामकृष्ण गोविन्द

'खादामि' इति क्रीडया

संख्या पाठनम्

खाद्यानां बोधनम्

कथा

पञ्चमादिनम्

१४-१०-३

रमेशः मित्रेण सह - — ।

--क्षीरेण सह सुपिष्टकं- -

सा सख्या सह

हासेन अलम् !

एतत् पुस्तकं नूतनम् !

पञ्चमदिनम्

तृतीयाविभक्तिः

चमसेन खादति।
दण्डेन ताडयति।
यानेन गच्छामि।

विना अलम्

अद्यतन ह्यस्तन

श्वस्तन पूर्वतन

इदानींतन पुरातन
नूतन

गत

आगामि

सम

अभवत्

त्वान्ताव्ययम्

ಬಾಕಲೆಯ ತನ್ನಿನಿ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು,
ಬೆಳಗಿನ ಗಾಳಿ ತೀಡಿದೆ, ನಂಚ್ ಹೂವ

बन्धुवाचकाः शब्दाः

वर्णाः

रुचिः

वाहनानि

दीर्घसंख्या

२११२

वेषभूषणानि - वस्त्राणि।

भिन्न शब्द योजनम्

सः पुस्तकं नयति।

सः पुस्तकं नयति।

सः पुस्तकं नयति।

ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿರುವ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ
ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

छात्राणां कृते प्रश्नाः

क्रीडा —

निषिद्धसंख्यास्थाने करताडनम्

षष्ठं दिनम्

मम युतकं तस्य युतकं इव अस्ति।

भवान् ईदृशलेखनीं इच्छति वा
तादृशलेखनीं इच्छति वा

५४ दिनम्

विरुद्धार्थकविशेषणानि

पुरातन — नूतन

बहु — किंचित्

दीर्घ — ह्रस्व

उन्नत — वामन

स्थूल — कृश

इव

ईदृश तादृश कीदृश

एतादृश

सम्यक् पठतु, निश्चयेन उत्तीर्ण- -

भवान् कृष्णमूर्तिः किल?

लड्डुकं मधुरं अस्ति किल?

अपेक्षया।

तुमुन्

किन्तु

निश्चयेन

किल

अथ बहुशः वृष्टिः भवति।

बहुशः - न आगमिष्यामि

उत्तमः पाठः

उत्तमा कथा

उत्तमं नगरम्

बहुशः

शक्नोति ।

शक्नुवन्ति ।

विशेषणानां प्रयोगाः

उत्तम

अभ्यासः —

वाक्यविस्तारणम् !

अवयवानां नामानि

3 प्राणिनां नामानि

इतः पूर्वम्

इतः परम्

[illegible]

1. सम्भाषणे आग्रहः।
2. भयं, लज्जादिकं परिहरणीयम्
3. संस्कृतसम्भाषण व्रतम्
4. दिने निश्चितसमये संस्कृतमेव।
5. संस्कृतेन चिन्तयितुं प्रयत्नः।
6. संस्कृतसाहित्य पठनम् — संस्कृतचन्दमामा इत्यादिनः
7. अनुवादः!, दिनचरी — लेखनम्

सप्तमदिनम्

सप्तमदिनम्

विशेषणविशेष्ययोः समान
विभक्ति स्थिति:

सः बालकः
तं बालकं

तस्य बालकस्य

तत् फलं
सा बालिका

तस्मिन् गृहे

तस्यां शालायां

तेन कारणेन

कृपया भवान् अन्तः आगच्छतु,
~~कृपया~~ वाहनं बहिः तिष्ठतु।

त्वा — तुमुन्
परस्पर परिवर्तनम्

चित्रमन्दिरं गत्वा चित्रं पश्यामि

चित्रं द्रष्टुं चित्रमन्दिरं
गच्छामि।

बहिः — अन्तः

रिक्तं — पूर्णं

ಬಾಲಕನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿ [illegible]
[illegible] इतोऽपि उच्चैः
वदन्तु ಎನ್ನು [illegible]

रामः इत्युक्ते कः?
दाशरथिः इत्युक्ते रामः किल।
अत्र रवि इत्युक्ते कः भोः।
नास्ति इत्युक्ते नास्ति।

शिबिरस्य अन्ते कथां वदिष्यामि
भवान् किमर्थं अन्ते उपविशति?

अद्य विरामः चेत् अद्य आगच्छतु,
नो चेत् भानुवासरे आगच्छतु।

इतोऽपि

इतोऽपि दीर्घं, इतोपि बृहत्
इतोऽपि सुन्दरं

इत्युक्ते

अन्ते

चेत्
नो चेत्

रोबोट् व्यक्तिना कारणीयम्

क्रीडा –
अवयवस्पर्शनम्

वैद्यशास्त्र सम्बन्धिनः
शब्दाः

पीनसः ज्वरः शैत्यम्
सुपिष्टकम् यवागूः

संख्याकथनम् – विपरीत
क्रमेण – १००, ९९, ९८ ...

वैद्य-रोगिसंभाषणम्

पक्षयोः (मध्ये) प्रश्नोत्तराणां
स्पर्धा

शिक्षकेण उक्तां कथां छात्राः
~~[illegible]~~ (एकैकशः) पृथक्वाक्यं
उक्त्वा उक्त्वा सम्पूर्णं कथयन्ति

प्रश्नोत्तरम्

कथा

ರಹಸ್ಯ ಸಂದೇಶ: —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

दीर्घ वाक्य स्मरणम्

अष्टमदिनम्

प्रतिदिनं अहं पंचवारं चायं
पिबामि
त्रिवारं भोजनं करोति
कतिवारं वदामि श्रो: ।

लेखनी नास्ति ,अत: अहं
न लिखामि ।
अहं नालिखामि यत: लेखनी
नास्ति ।

अष्टमदिनम्

वारम्

परिवर्तनम् –
अतः ⟷ यतः

यत् ⟷ तत्

यः ⟷ सः

या ⟷ सा

यत्र ⟷ तत्र

यद्यपि - तथापि

कियत् - कति भेदः।

यावत् - तावत्

अस्माकं

कथा।

उक्तां कथां पुनरभिनयः
छात्रेभ्यः। आत्मानं एकैकं
पात्रं कल्पयित्वा कथां वदेयुः।

यथा न्यायनिर्णये मित्रयोः सम्भाषणम्

संस्कृतेन चर्चा

क्रीडा — एकश्वासेन संख्या वक्तव्याः।

विनोदकणिका

प्रथमः प्रथमा प्रथमम्

चतुर्थः चतुर्थी चतुर्थम्

एकादशः एकादशी एकादशम्

विंशतितमः विंशतितमी विंशतितमम्

नवमदिनम्

नवमदिनम्

चित्   चयन

— द्वयम्

बालक द्वयं   गच्छति

संख्यानां   लिंगभेदः

अहं करोमि —

मया करणीयम् !

अनन्तकथा रचना

संख्यानां न्यूनीकरणं
अधिकीकरणं — क्रीडा

प्रश्नोत्तरम्

દશામાદિનમ્

देशमं दिनम्

सम्बोधनम्

पत्रलेखनम्

दूरवाणी सम्भाषणम्

मार्गनिर्देशः।

सान्दर्भिकं संभाषणं —
यथा प्रवासकथनम्।

कार्यक्रमस्य विमर्शः, विवरणम्

चलच्चित्रस्य विमर्शः। कथा।

Cricket Running Commentary

गीतानां। घोषणानां। प्रहेलिकानां, / लोकोक्तिनां / जाहीरातूनां

वृत्तपत्रिकाविषयाणां वा

संस्कृतेन अनुवादः।

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯಿಂದ ಮಲಗಿದ್ದವರ ಇದು ಮರಣ
ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.
1948 ರಲ್ಲಿ ಇಸ್ರೇಲ್ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ, ಹಿಬ್ರೂ
ಪುನರುತ್ಥಾನ ಸ್ಮರಣೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯು ಕೇವಲ ಸರಳವಾಗಿರಲಿ [illegible]
ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ರೋಗಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಜೀರ್ಣವಾಗುವಂತಹ ಗಂಜಿ
ಕುಡಿಸುವ ಹಾಗೆ. ಬಲಿಷ್ಠ ಘನ ಆಹಾರ.

ಭಾಷೆಗಳ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತ.
ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ. ಸಮಗ್ರ
ಪರಿಪೂರ್ಣ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ.
Computer ಗೆ ಅಳವಡಿಸಬಲ್ಲದ್ದು.

Greetings, ಪತ್ರಲೇಖನ, ಬ್ಯಾನರ್,
ಆಹ್ವಾನಪತ್ರಿಕೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೂಚ್ಯ
ಗಳು, ತ್ರಿಸ್ತ್ರಕ್ಕ, ಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಬರಲಿ.

ವ್ಯಾಸ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ಕಾಳಿದಾಸ — ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಲ್ಲವೇ

ಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನುಡಿಯಬೇಕು.
ತಪ್ಪಾದೀತು ಎಂಬ ಭಯ ಬೇಡ.
ಕೇಳು, ನುಡಿ, ಓದು, ಬರೆ — ಇದು ಸಹಜಕ್ರಮ

ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿದೆ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ಕುಂಭಕರ್ಣನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಲು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದಂತೆ, ಹಿರಿಯ ಕಿರಿಯ ಕೂಗಬೇಕು
India without Sanskrit is a zero.

ಬರೀ ಶ್ಲೋಕಗಳ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಿಮಾ ವರ್ಣನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಮಾತಾಡಲು ಕಲಿ
Speak in Sanskrit, not about Sanskrit.

ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಘಂಟೆ, ಭೋಜನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ. ಮನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಹೆಸರು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ (ದಿನಚರಿ) ಸ್ಮರಣೆ ಕಥೆ ಸಂಸ್ಕೃತವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ದಿನಚರಿ ಬರೆಯಿರಿ.

AIR ದೂರದರ್ಶನದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾರ್ತೆ,
ಗದ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ.
ಸಂಸ್ಕೃತ ಚಂದಮಾಮ, ಪತ್ರಿಕ, ಸಂಸ್ಕೃತ
ತರಂಗಿಣಿ — ಚಂದಕಾರಕನುಪುರ

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಭಾಷಣೇ ಶಕ್ತಿ ಸಂವರ್ಧನಾರ್ಥಂ

ಉಪಾಯಾಃ:

1. ಪ್ರತಿದಿನಂ ದಿನಚರೀ ಲೇಖನಂ
2. ವಸ್ತೂನಾಂ ಉಪರಿ ನಾಮಫಲಕಾನಿ ಲಿಖ್ಯಂತಾಂ.
3. ಸಂಸ್ಕೃತ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕಾಣಾಂ, 'ವಿಕ್ರಮಃ' ಸುಗಂಧಸ್ಯ. ಚಂದಮಾಮಾಯಾ ಮಾಸಪತ್ರಿಕಸ್ಯ ~~ಪಠ~~ ಪಠನಾನಿ
4. ಆಕಾಶವಾಣ್ಯಾಂ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾರ್ತಾ ಶ್ರವಣಂ ಪ್ರವಚನ ಲೇಖನಂ, ಸ್ವಯಂ ಲೇಖನಂ..
5. ಪ್ರತಿದಿನಂ ನಿಶ್ಚಿತ ಸಮಯೇ (ಭೋಜನೇ) ಸಂಸ್ಕೃತೇನ ಸಂಭಾಷಣಂ
6. ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಾನಾಂ ಅವೇಕ್ಷಣಂ, ಲೇಖನಂ ಪ್ರದರ್ಶನಾನಿ
7. ಬಾಲಾನಾಂ ಸಂಸ್ಕೃತೇ ಕಥಾ ಪುಸ್ತಕಾನಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗೀತಾನಾಂ ಅಭ್ಯಾಸಃ